

ФІЛОСОФСЬКА КОНЦЕПЦІЯ ЯКОСТІ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ: ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

©2021 БЕЗРУЧУК С. Л.

УДК 657: 336.71
JEL: B31; M40; M49

Безручук С. Л. Філософська концепція якості в бухгалтерському обліку: теоретичне дослідження

Якість інформації охоплює цілу низку її характеристик, і як філософська категорія характеризується відносністю, незалежністю від суб'єкта, є максимально об'єктивним поняттям. У бухгалтерському обліку це поняття є багатограним і багатоваріантним, що ускладнює окреслення дефініції та вивчення. Якість розглядали як внутрішню ознаку предмета, його властивість, сукупність ознак тощо. У статті досліджено філософське трактування поняття «якість» і його еволюцію в системі бухгалтерського обліку, у результаті чого було встановлено, що термін «якість» має об'єктивні (такі, що піддаються вимірюванню й обчисленню) та суб'єктивні (такі, що піддаються оцінюванню лише кожним індивідуально) характеристики. Запропоновано власне бачення філософської категорії «якість» в обліковій системі. Основний акцент зроблено на об'єктивний і нейтральний характер категорії «якість», що відповідає її філософській основі та дозволяє відрізнити її від понять «рівень якості», «корисність» і «придатність». Відбувається перехід від схеми «користувачі – вимоги – можливості облікової системи – якість» до схеми «користувачі – вимоги – ознаки – можливості облікової системи – якість», а важливими факторами підтвердження якості стають стандартизація та система аудиту. Відповідно, у бухгалтерському обліку для забезпечення такої об'єктивності необхідне створення вимог, оскільки якість, крім вимірюваних (об'єктивних) ознак, має чисто суб'єктивні ознаки (кожна людина оцінює облікову інформацію по-різному). Для забезпечення якісної звітності обов'язковими умовами мають стати дотримання стандартів за умови чіткого державного регулювання, відповідального, а не формального підходу до отримання відповідного аудиторського висновку. Дослідження потребує не тільки теоретична сфера, але й практика складання звітності підприємствами для характеристики категорії «якість звітності».

Ключові слова: якість, філософія якості, якість звітності, якість бухгалтерського обліку.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-9-170-176>

Рис.: 3. **Бібл.:** 26.

Безручук Світлана Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку, Державний університет «Житомирська політехніка» (вул. Чуднівська, 103, Житомир, 10005, Україна)

E-mail: bezruchuksl@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7374-7875>

UDC 657: 336.71
JEL: B31; M40; M49

Bezruchuk S. L. The Philosophical Conception of Quality in Accountance: A Theoretical Study

The quality of information covers a number of its characteristics, and as a philosophical category quality is characterized by relativity, independence from the subject, as the most objective concept. In accountance, this concept is multifaceted and multivariate, which makes it difficult to outline and study the definition. Quality was considered as an internal feature of the subject, its property, a totality of features, etc. The article examined the philosophical interpretation of the concept of «quality» and its evolution in the accounting system, as a result of which it is found that the term «quality» has objective (measurable and calculated) and subjective (those that are evaluated only by each individually) characteristics. The author's own vision of the philosophical category of «quality» in the accounting system is proposed. The main emphasis is on the objective and neutral nature of the category of «quality», which corresponds to its philosophical basis and allows to distinguish it from the concepts of «level of quality», «usability» and «suitability». There is a transition from the scheme «users – requirements – capabilities of the accounting system – quality» to the scheme «users – requirements – signs – capabilities of the accounting system – quality», and important factors of quality justification are standardization and audit system. Accordingly, in accountance, to ensure such objectivity, it is necessary to create requirements, since the quality, in addition to measurable (objective) features, has purely subjective features (each person evaluates accounting information differently). In order to ensure high-quality reporting, compliance with standards should be mandatory subject to clear regulation on the part of the State, responsible, not a formal approach to obtaining the relevant audit opinion. Not only the theoretical sphere, but also the practice of reporting by enterprises in terms of the characteristics of the category of «quality of reporting» requires further research.

Keywords: quality, philosophy of quality, quality of reporting, quality of accountance.

Fig.: 3. **Bibl.:** 26.

Bezruchuk Svitlana L. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Information Systems in Management and Accounting, Zhytomyr Polytechnic State University (103 Chudnivska Str., Zhytomyr, 10005, Ukraine)

E-mail: bezruchuksl@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7374-7875>

Визначення суті поняття «якість», перш ніж стати невід'ємною частиною культури, науки й економіки, пройшло через століття та епохи. Воно досліджується в значній кількості філософських праць, починаючи від стародавніх часів і до сьогоденного часу. В термін «якість» може вкладатися

різний зміст залежно від того, яку сферу науки уособлює дослідник [20, с. 65]. Його поняття перебуває у сфері суб'єктивного сприйняття, а багатогранність і багатоваріантність ускладнює окреслення дефініції та вивчення [16, с. 18]. У бухгалтерському обліку наявна значна кількість трактувань даного поняття та

підходів дослідників, що зумовлено значним набором критеріїв оцінки якості. Найбільш розповсюдженими вимогами, що характеризують комплексне поняття якості облікової інформації, є якісні характеристики, а саме: повнота та цінність інформації, своєчасність і достовірність, суттєвість. Інші вимоги виділяються досить рідко. Потрібен аналіз існуючих підходів до сутнісного наповнення поняття «якість облікової інформації», адже філософський аналіз якості облікової інформації – це спосіб осмислення того, яким є сучасний облік.

Філософські ідеї якості створені Платоном (427–347 до н. е., ввів поняття в філософію), Лао Цзи, Аристотелем (384–322 до н. е., описав якість як категорію), Цицероном (106–43 до н. е., створив латинську назву, що зберіглася в романських мовах, переклавши грецький термін). Згодом вони були покладені в основу праць Г. Гегеля, Дж. Локка, А. Декарта, Е. Канта, Й. Фіхте. На початку ХХ ст. якість перейшла у сферу управління підприємством і стала основою розробки систем управління якістю (праці В. Демінга, В. Шухарта, П. Кросбі, Дж. Джурана і Г. Тагучі).

Особливості становлення якості як філософської категорії розглядали Z. Chelstowska (2006), В. М. Осипчук (2014) [3; 21]. Еволюцію якості як філософської, соціальної й економічної категорії дослідили С. О. Заїка та О. В. Грідін, проте автори дійшли висновку, що і до сьогодні не існує єдиного поняття якості [19]. Теоретичні та практичні питання управління якістю та менеджменту якості вивчалися такими вченими, як: S. Kajzer, А. В. Озаровська [7; 20]. Розвиток теорії та методології бухгалтерського обліку на основі якісного підходу досліджувався такими авторами, як I. N. Bangsa (2019), R. Ewert, A. Wagenhofer (2019), J. L. Callen, M. Khan, H. Lu (2013), A. M. Achim (2019), С. Urdari, A. Tiron Tudor (2014, 2019), K. Panitz, A. Sauer, С. Waschkowitz (2010), Т. Ф. Плахтій (2015, 2017), Н. Л. Правдюк і М. В. Правдюк (2016) [1; 4; 6; 12; 14; 23–25].

Як бачимо, питання якості досліджувалося в різний час, у різних місцях, різними фахівцями, але вчені так і не знайшли єдиного чіткого визначення. Багатогранність і складність досліджуваної проблеми зумовлюють необхідність продовжувати дослідження у зв'язку з їх недостатнім вирішенням.

Мета дослідження – поглибити наявне наукове підґрунтя забезпечення якості облікової інформації з погляду філософії, зумовлене нагальною потребою в комплексному філософському аналізі якості облікової інформації.

Ще з античних часів філософи надавали якості важливу роль у пізнанні буття [21, с. 136]. У загальному сенсі якість – філософська категорія, що відображає істотну визначеність явищ реального світу. Історично період якісного пізнання зумовлювався потребою людини оцінити предмет чи

явище [21, с. 138]. Тому поняття якості стало однією з фундаментальних філософських категорій, яка, як правило, відображає найсуттєвіші та найбільш закономірні зв'язки реальної дійсності та людського пізнання. Поняття якості вперше було визначене Платоном (427–347 рр. до н. е.) як певний ступінь досконалості. У його філософській системі грецький термін «*poïotes*» означав якість чогось конкретного – певний ступінь досконалості предмета чи речі, поняття, подібне добру та красі. Платон проголосив, що реальний світ є недосконалим відображенням справді існуючих ідеальних ідей [3]. У своїх працях Платон надав суб'єктивний підхід до якості. Він вважав, що якість можна зрозуміти лише через досвід – якість, як краса, є судженням, висловленим користувачем.

Аристотель, на відміну від Платона, визначає об'єктивну складову якості, «завдяки чому предмети називаються такими». Згідно з його вченням категорії, до яких належить якість, є вищою формою відображення та узагальнення навколишньої дійсності, без яких неможливе саме буття [21, с. 136]. Проте, за його філософією, якість це – побічна обставина.

Г. В. Ф. Гегель ніби об'єднує ці дві концепції у визначеній ним закономірності, що отримала назву «закону переходу кількісних змін в якісні» [18, с. 215–424]. За Гегелем, категорія якості пов'язана з такими категоріями, як буття, ніщо, становлення, кількість, межа, сутність, тотожність, відмінність, протилежність, суперечність, необхідність, випадковість, можливість і дійсність.

Дж. Локк (1632–1704 рр.) і А. Декарт (1596–1650 рр.) визначають якість як силу (чи здатність) викликати у свідомості свою ідею, а на думку І. Канта (1724–1804 рр.) категорія якості є, перш за все, «чистою» формою думки, апіорною категорією розуму і, таким чином, має необхідний і всезагальний характер. Як бачимо, у філософів категорія «якість» частково ототожнюється з категорією «властивості» [20]. Властивість – філософська категорія, яка виражає один із моментів виявлення сутності речі у відношеннях з іншими речами; те, що характеризує її подібність до інших предметів або відмінність від них [26]. Кожна окрема річ має багато властивостей, єдність яких виражає її якість.

Якість інформації охоплює цілу низку її характеристик. Вона має декілька визначень, зокрема: 1) внутрішня визначеність предмета, яка становить специфіку, що відрізняє його від усіх інших; 2) ступінь вартості, цінності, придатності чого-небудь для його використання за призначенням; 3) та чи інша характерна ознака, властивість, риса кого-, чого-небудь; 4) сукупність характеристик продукції або послуг щодо її здатності задовольнити встановлені та передбачені норми [17, с. 1655]. Погляди на поняття якості змінювалися протягом століть і формували його

значення в контексті не тільки сукупності ознак, що відрізняють об'єкти один від одного, але й у контексті певної суб'єктивної досконалості [7, s. 16]. Період якісного пізнання зумовлювався потребою людини оцінити предмет чи явище шляхом розпізнавання його визначальних рис [21, с. 136].

Найбільш активно питання якості інформаційного забезпечення почали досліджувати наприкінці ХХ століття. Основоположником сучасної концепції та розуміння якості можна вважати Уолтера Шухарта, який під якістю розумів добрість продукту, де добро можна застосовувати до всіх видів товарів і послуг [7, s. 19]. На думку його послідовників (В. Демінга, Дж. Джурана і Г. Тагучі), якість – це те, що задовольняє і навіть радує клієнта, тобто, насамперед, – задоволення потреб споживачів. Ф. Кросбі аналогічно визначає якість як відповідність зовнішнім і внутрішнім вимогам. «Якість – це спосіб мислення, що змушує його застосовуватись і постійно шукає найкращих рішень» – ця ідея В. Демінга широко використовується в бухгалтерському обліку [3, s. 15]. Отже, якість як філософська категорія є концептуальним фундаментальним поняттям [19, с. 203], що визначена авторами як: сукупність властивостей (Аристотель, У. Шухарт, Д. Клаузінг); ступінь досконалості (Платон; Лао Цзи, І. Брок, К. Ісікава, Д. Лу); відсутність браку та дефектів або відсутність помилок, відповідність внутрішнім і зовнішнім вимогам (Ф. Кросбі); поліпшення параметрів товару (Р. Шмалензі); ступінь задоволення поточних і майбутніх потреб клієнта; ступінь відповідності вимогам споживача (В. Демінг, Дж. Джуран, Г. Тагучі, Дж. Б. О'Хаган; Л. Добінс, К. Кроуфорд-Менсон, А. Фейгенбаум); спосіб відрізнити товар від конкуренції (М. Портер, Р. Д. Буццелл, Ф. Д. Віерсма, В. Демінг). Якість характеризується: 1) відносністю; 2) незалежністю від суб'єкта, а отже 3) є максимально об'єктивним поняттям (рис. 1).

Однак філософське трактування щонайбільше належить до матеріальної сфери буття. Термінологія з часом набула реформування та перевтілення, а в поняття «якість» почали вкладати різний, відмінний від філософського, зміст і визначати як і суспільну й економічну категорію [20]. С. Grönroos (1993) припускав,

що якість послуг оцінюється шляхом порівняння вартості, яку очікували клієнти перед тим, як користуватися послугою, та вартості, яку фактично отримали клієнти після її використання [5].

Визначення якості згідно з термінологічним стандартом PN-ISO 8402: 1996 (вилучений стандарт) також говорить, що якість – усі властивості об'єкта, пов'язані з його здатністю задовольняти заявлені та очікувані потреби. Як бачимо, в інших, крім філософії, сферах економічної науки відбувається відхід від об'єктивності, і категорія починає приймати суб'єктивний вигляд (рис. 2). Так, Д. А. Гарвін (1984) запропонував розділити визначення якості на сім категорій: загальне (трансцендентне), пов'язане з виробництвом, пов'язане з товаром, пов'язане з користувачем, пов'язане зі створенням вартості, багатовимірне, стратегічне [15].

Наведена схема доводить, що рівень якості – це величина, що постійно змінюється під впливом безлічі чинників. Найчастіше вчені у визначенні якості облікової системи дотримуються такої логічної схеми: *користувачі – вимоги – можливості облікової системи – якість*. Концептуальними є вимоги користувачів, узгоджені з можливостями облікової системи. На відміну від поглядів на якість об'єктів, що мають товарну форму, в якості об'єктів, які є продуктом інформаційних систем, випадає об'єктивна складова, а саме – порівняння її з іншими об'єктами.

Дана трансформація (відхід від філософського трактування змісту) відбулася тому, що: 1) почали проводитися дослідження якості не тільки матеріальних речей, але й тих, що не мають матеріальної форми; 2) відмінною є якість речей матеріального світу та нематеріального; 3) питання якості перейшло в економіку та в інші сфери науки, у тому числі сучасної.

Завдяки подібній трансформації на початку ХХ ст. поняття якості почало розглядатися в обліковій системі, в якій ключову позицію має спостерігач за системою.

Як бачимо, вимірювання якості роботи облікової системи підпорядковане не лише вченню про філософію якості. Інформація, як продукт облікової системи, має свої, притаманні їй особливості, відмін-

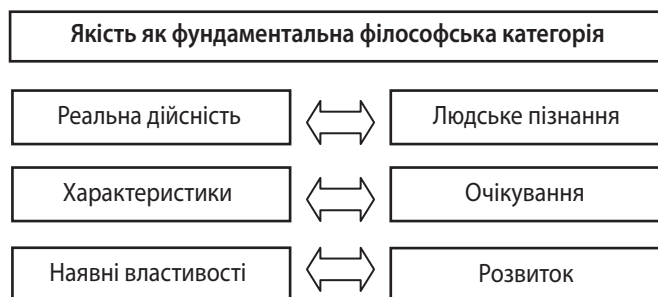

Рис. 1. Погляди авторів на якість як філософську категорію

Джерело: складено на основі [7; 15].

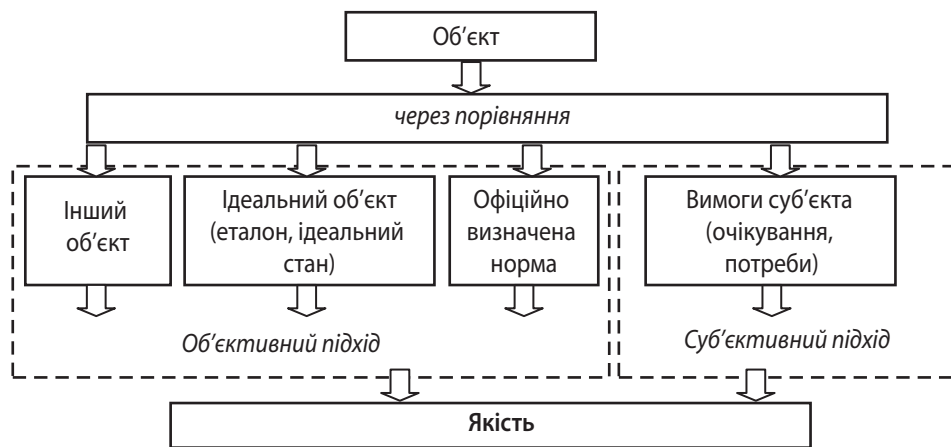

Рис. 2. Суб'єктивно-об'єктивні підходи до розкриття філософської категорії «якість» різними авторами

Джерело: авторська розробка.

ні від матеріальних продуктів і послуг, що впливатиме на оцінку якості. Інформація представляє собою певне повідомлення, яке має цінність, значущість для суб'єкта [22], саме тому вчені зазначають, що якість облікової інформації пов'язана з відповідністю або невідповідністю її певним цільовим критеріям, які пов'язані з часовими (наприклад, своєчасність інформації) та витратними аспектами (наприклад, доречність витрат на оцінку якості інформації) [10, S. 531].

У бухгалтерській системі «користувачі мають виступати основним суб'єктом, від вимог якого залежить подальший розвиток облікової системи, що забезпечує генерування інформації для прийняття рішень» [23]. Якість облікової інформації полягає не у формуванні позитивних показників фінансового стану та результатів діяльності підприємства, які свідчать про ефективність управління, а у відповідності критеріям якості або вимогам, що висуваються її користувачами для прийняття управлінських рішень [24]. Ідеальна з точки зору суб'єктів її створення облікова інформація має найвищу цінність для підприємства, однак ця точка зору не завжди збігається з поглядами користувачів, оскільки вона є лише частково цінною для них [24].

Поява концепції сталого розвитку разом зі зростанням соціальної свідомості послужила поштовхом до початку трансформації форм звітності об'єктів господарювання. Якість бухгалтерського обліку Callen J. L., Khan M., Lu H. (2013) [6] визначають як точність, з якою фінансові звіти передають інвесторам власного капіталу інформацію про очікувані грошові потоки фірми. Логічна схема набуває такого вигляду: *користувачі – вимоги – ознаки – можливості облікової системи – якість*. Однак слід розглянути також фактори, які впливають на якість або можуть бути її гарантією, а також враховувати підтвердження якості.

Al-Attar K. (2021) [8] доводить, що компанії, які активно працюють на фінансових ринках, подають фінансові звіти з відображенням лише позитивних фінансових позицій, навіть якщо це не відображає реальної ситуації в компанії. Але практикуючи аудитори рекомендують не складати звітність тільки з позитивної сторони, а й включити негативні підсумки компанії, інакше звіт не сприйматиметься аудиторією.

Емпіричні дослідження доводять поширене припущення, яке полягає в тому, що збільшення сили державного контролю поліпшує якість фінансової звітності [4]. І якщо на макрорівні підприємства вибирають власні стратегії управління, що гарантуватимуть якість, то на макрорівні систематизація щодо поняття «якість» здійснюється «шляхом розробки цілих нормативно-правових актів» [16].

Отже, широкого значення в оцінці якості набувають стандарти, які стають формалізацією властивостей облікової інформації задля забезпечення якості. Стандарти МСФЗ – це набір високоякісних стандартів бухгалтерського обліку, які мають на меті покращити якість фінансової звітності для тих, хто їх застосовує, та поліпшити якість публічного розкриття інформації [12]. Barth M. E., Landsman W. R., Lang M. H. (2008) [2] доводять: якщо підприємства застосовують стандарти, це свідчить про поліпшення якості бухгалтерського обліку між періодом до та після введення їх у дію. Якість бухгалтерської інформації забезпечується, коли вся надана інформація заснована на стандартах бухгалтерського обліку [8]. Без дотримання відповідних стандартів немає сенсу в підготовці звітності, а її якість не буде відображати реальну ситуацію з дотримання сталого розвитку.

Ще одним важливим фактом є підтвердження якості. На мікрорівні суттєвий позитивний вплив на якість звітності має система внутрішнього контролю та система фінансового обліку [1]. На думку практикуючих аудиторів, проходження аудиту вкаже на не-

ідентифіковані недоліки та в разі позитивного висновку значно підвищить рівень довіри до інформації, викладеної у звіті. Щодо цього твердження, нами було проаналізовано 40 аудиторських висновків компаній, які входять до топ-100 найбільших платників податків (2019) з метою вивчення сутності та їх складових [13]. Приймати рішення лише з висловленої текстом думки аудитора буде не зовсім доречно, оскільки інформація про дані підприємства висловлена стисло. Аудитор роз'яснює певні моменти більш детально лише за умови негативної думки чи думки зі застереженням, а в разі висловлення позитивної думки у звіті вказується лише загальна оцінка стану всього підприємства.

Отже, безумовно, звіт аудитора є досить важливою частиною для діяльності підприємства, і не дарма він затверджений на законодавчому рівні як обов'язкова складова фінансової звітності, оскільки завдяки неупередженій перевірці зовнішніх аудиторів можливо виявити всі неточності в роботі компанії, зрозуміти, на що необхідно звернути більше уваги та загалом підвищити якість фінансової звітності певного підприємства. Проте слід зауважити, що аудиторський звіт є змістовним для таких користувачів, як керівна ланка компанії, на якій проводився аудит, і він може підвищити якість фінансової звітності за умови, що керівництво прикладе до цього зусиль та прийме всі можливі рішення для поліпшення своєї звітності.

Водночас для зовнішніх користувачів, наприклад для інвесторів чи потенційних покупців/продавців, звіт аудитора не може в повному обсязі підтвердити якість фінансової звітності, оскільки даним користувачам для прийняття відповідних рішень надається лише остання частина аудиторського звіту, тобто аудиторський висновок, який по своїй суті є стислим підсумком проведеного аудиту. Незважаючи на це, на нашу думку, він є важливою складовою забезпечення якісної звітності, якщо аудиторська компанія підходить до складання висновку неформально.

Узагальнюючи наведені вище твердження, філософська категорія «якість» в обліковій системі може бути представлена таким чином (рис. 3).

ВИСНОВКИ

Основні проблеми, з якими стикається підприємство, застосовуючи концепцію сталого розвитку, виникають, як правило, саме на етапі формування звітності та забезпечення її якості. Розкриття змісту філософської категорії «якість», дослідження основних «моментів» якості (визначеність, межа, закінченість, заперечення, властивості, елементи та структура, безперервність і дискретність, стійкість і змінність), реалізація принципу спадкоємності дозволила констатувати правомірність і коректність визначення якості системи обліку через оцінку якості її складових елементів. Було досліджено еволюцію поняття «якість», у результаті чого встановлено, що термін «якість» має як об'єктивні (вимірювані й обчислювальні), так і суб'єктивні (вимірювані лише індивідуально) характеристики. Отже, доходимо висновку, що в бухгалтерському обліку для забезпечення такої об'єктивності необхідне створення вимог, оскільки якість, крім вимірюваних (об'єктивних) ознак, має чисто суб'єктивні ознаки (кожна людина оцінює облікову інформацію по-різному). Для забезпечення якісної звітності обов'язковими умовами мають стати чітке дотримання стандартів за умови чіткого державного регулювання, неформальних підходів до отримання відповідного аудиторського висновку.

Основний акцент зроблено на об'єктивному та нейтральному характері категорії «якість», що відповідає її філософській основі та дозволяє відрізнити її від понять «рівень якості», «корисність» і «придатність».

Подальших досліджень потребує визначення основних критеріїв якості, таких як «результативність» та «ефективність». Також необхідно дослідити питання, чи насправді підприємства гарантують забезпечення звітності на достатньому якісному рівні та чи відповідають принципам сталого розвитку, або, можливо, вони намагаються подати нефінансову звітність за найкращими показниками тільки для того, щоб виглядати найкраще з точки зору зацікавлених користувачів. ■

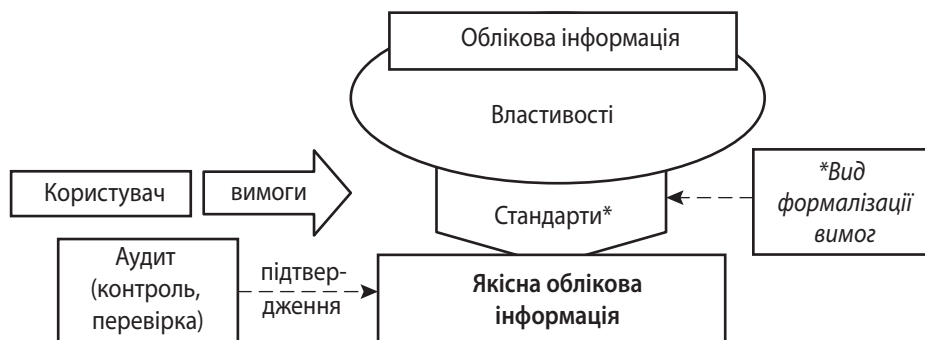

Рис. 3. Філософська категорія «якість» в обліковій системі

ЛІТЕРАТУРА

1. Bangsa I. N. The Effect of Internal Control Systems, Accounting Systems on the Quality of Financial Statements Moderated by Organizational Commitments. *Accounting Analysis Journal*. 2019. Vol. 7. No. 2. P. 127–134. DOI: <https://doi.org/10.15294/aa.v7i2.20616>
2. Barth M. E., Landsman W. R., Lang M. H. International Accounting Standards and Accounting Quality. *Journal of Accounting Research*. 2008. Vol. 46. Iss. 3. P. 467–498. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00287.x>
3. Chelstowska Z. Filozofia jakości wg Platona i w. e. Demingaw trosce o jakość pracy szkoły. *Meritum*. 2006. Vol. 2. Iss. 2. S. 15–16. URL: http://meritum.mscdn.pl/meritum/moduly/egzempl/2/2_15_abc.pdf
4. Ewert R., Wagenhofer A. Effects of Increasing Enforcement on Financial Reporting Quality and Audit Quality. *Journal of Accounting Research*. 2019. Vol. 57. Iss. 1. P. 121–168. DOI: <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12251>
5. Grönroos C. A Service Quality Model and Its Marketing Implications. *European Journal of Marketing*. 1993. Vol. 18. No. 4. P. 36–44. DOI: <https://doi.org/10.1108/EUM000000004784>
6. Callen J. L., Khan M., Lu H. Accounting Quality, Stock Price Delay, and Future Stock Returns. *Contemporary Accounting Research*. 2013. Vol. 30. Iss. 1. P. 269–295. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.2011.01154.x>
7. Kajzer S. ISO moda, metoda, konieczność czy koniec? Podręcznik akademicki. Gliwice : Wydawnictwo Politechniki Śląskiej Gliwice, 2010. 310 s.
8. Al-Attar K. The effect of accounting information system on corporate governance. *Accounting*. 2021. Vol. 7. Iss. 1. P. 99–110. DOI: 10.5267/j.ac.2020.10.008
9. Lovinska L. Information asymmetry in a globalized economy and ways to overcome it. *Фінанси України*. 2019. № 2. С. 20–42. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2019.02.020>
10. Panitz K., Sauer A., Waschkowitz C. Qualitätsmanagement im Reporting. *Controlling*. 2010. No. 2. S. 531–537. URL: <https://silo.tips/download/qualittsmanagement-im-reporting>
11. Сегеда С. А. Методологічні основи категорії «розвиток»: філософський аспект. *Економіка та держава*. 2018. № 10. С. 14–22. DOI: 10.32702/2306-6806.2018.10.14
12. Tiron-Tudor A., Achim (Nasca) A. M. Accounting quality and stock price informativeness: a cross-country study. *Economic Research*. 2019. Vol. 32. Iss. 1. P. 2481–2499. DOI: <https://doi.org/10.1080/1331677X.2019.1650655>
13. ТОП-100 найбільших компаній України за сумою сплати податкових платежів за 2019 рік // Бізнес в офіційних цифрах. Рейтинг. 24.02.2020. URL: <https://rating.zone/top-100-najbilshykh-kompanij-ukrainy-za-sumoiu-splaty-podatkovykh-platezhiv-za-2019-r/>
14. Urdari C., Tiron Tudor A. (2014). Qualitative studies in accounting: the abductive research strategy. *SEA: Practical Application of Science*. 2014. Vol. II. Iss. 5. P. 85–92. URL: https://seaopenresearch.eu/Journals/articles/SPAS_5_12.pdf
15. Wawak S., Trąbka G. Jakość // Encyklopedia zarządzenia. 8121 s. URL: <https://mfiles.pl/pl/index.php/Jako%C5%9B%C4%87>
16. Безтелесна Л. І., Вовк В. М. (2017). Економіко-управлінське обґрунтування якості через призму філософсько-правових аспектів. *Бізнес Інформ*. 2017. № 11. С. 18–23. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-11_0-pages-18_23.pdf
17. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Упоряд. Бусел В. Т. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
18. Гегель Г. В. Ф. Наука логики : в 3-х т. М. : Мысль, 1970. Т. 1. 501 с.
19. Заїка С. О., Грідін О. В. Теоретичні аспекти сутності та змісту якості як філософської, соціальної та економічної категорії. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені П. Василенка*. 2016. Вип. 172. С. 202–214. URL: <http://dSPACE.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/4300/1/24.pdf>
20. Озаровська А. В. Поняття «якість» та «менеджмент якості» в системі total quality management. *Теорія та практика державного управління*. 2018. Вип. 2. С. 64–72.
21. Осипчук В. М. Кореляція категорії якості у філософії та мові. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови*. 2014. Вип. 11. С. 136–140. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/22495/Osypchuk.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
22. Писаренко Т. В., Кваша Т. К., Березняк Н. В., Прудка О. В. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку: світовий та вітчизняний досвід : монографія. Київ : УкрІНТЕЛ, 2015. 239 с.
23. Плахтій Т. Ф. Теоретичні аспекти оцінки якості облікової інформації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2015. Вип. 12. С. 262–265. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/12-2015/60.pdf>
24. Плахтій Т. Ф. Розробка системи менеджменту якості обліку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу*. 2017. Вип. 2. С. 67–73. DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2017-2\(37\)-67-73](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2017-2(37)-67-73)
25. Правдюк Н. Л., Правдюк М. В. Якість облікової інформації: сутність та методика оцінки. *Облік і фінанси*. 2016. № 2. С. 57–64.
26. Філософський словник / за ред. В. І. Шинкарука. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Головна редакція УРЕ, 1986. 800 с.

REFERENCES

- Al-Attar, K. "The effect of accounting information system on corporate governance". *Accounting*, vol. 7, no. 1 (2021): 99-110. DOI: 10.5267/j.ac.2020.10.008
- Bangsa, I. N. "The Effect of Internal Control Systems, Accounting Systems on the Quality of Financial Statements Moderated by Organizational Commitments". *Accounting Analysis Journal*, vol. 7, no. 2 (2019): 127-134. DOI: <https://doi.org/10.15294/aa.v7i2.20616>
- Barth, M. E., Landsman, W. R., and Lang, M. H. "International Accounting Standards and Accounting Quality".

- Journal of Accounting Research*, vol. 46, no. 3 (2008): 467-498.
DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00287.x>
- Bezteslesna, L. I., and Vovk, V. M. "Ekonomiko-upravlinske obgruntuвання yakosti cherez pryzmu filosofsko-pravovyykh aspektiv" [The Economic-Managerial Substantiation of Quality through the Prism of the Philosophical-Legal Aspects]. *Biznes Inform*, no. 11 (2017): 18-23. http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-11_0-pages-18_23.pdf
- Busel, V. T. *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]. Kyiv ; Irpin: Perun, 2005.
- Callen, J. L., Khan, M., and Lu, H. "Accounting Quality, Stock Price Delay, and Future Stock Returns". *Contemporary Accounting Research*, vol. 30, no. 1 (2013): 269-295.
- Chelstowska, Z. "Filozofia jakości wg Platona i w. e. Deminga w trosce o jakość pracy szkoły". *Meritum*. 2006. http://meritum.mscdn.pl/meritum/moduly/egzempl/2/2_15_abc.pdf
- Ewert, R., and Wagenhofer, A. "Effects of Increasing Enforcement on Financial Reporting Quality and Audit Quality". *Journal of Accounting Research*, vol. 57, no. 1 (2019): 121-168.
DOI: <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12251>
- Filosofskyi slovnyk* [Philosophical Dictionary]. Kyiv: Holovna redaktsiia URE, 1986.
- Gegel, G. V. F. *Nauka logiki* [Science of Logic], vol. 1. Moscow: Mysl, 1970.
- Gronroos, C. "A Service Quality Model and Its Marketing Implications". *European Journal of Marketing*, vol. 18, no. 4 (1993): 36-44.
DOI: <https://doi.org/10.1108/EUM0000000004784>
- Kajzer, S. *ISO moda, metoda, konieczność czy koniec? Podręcznik akademicki*. Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej Gliwice, 2010.
- Lovinska, L. "Information asymmetry in a globalized economy and ways to overcome it". *Finansy Ukrainy*, no. 2 (2019): 20-42.
DOI: <https://doi.org/10.33763/fnukr2019.02.020>
- Osypchuk, V. M. "Koreliatsiia katehorii yakosti u filosofii ta movi" [Correlation of Quality Category in Philosophy and Language]. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Serii 10: Problemy hramatyky i leksykologhii ukrainskoi movy*, iss. 11 (2014): 136-140. <http://enpuir.npu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/22495/Osypchuk.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Ozarovska, A. V. "Poniattia «yakist» ta «menedzhment yakosti» v systemi total quality management" [Concept of "Quality" and "Quality Management" in Total Quality Management]. *Teoriia ta praktyka derzhavnogo upravlinnia*, no. 2 (2018): 64-72.
- Panitz, K., Sauer, A., and Waschkowitz, C. "Qualitätsmanagement im Reporting". *Controlling*, no. 2 (2010): 531-537. <https://silو.tips/download/qualittsmanagement-im-reporting>
- Plakhtii, T. F. "Rozrobka systemy menedzhmentu yakosti obliku" [Development of an Accounting Quality Management System]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu ta analizu*, no. 2 (2017): 67-73.
DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2017-2\(37\)-67-73](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2017-2(37)-67-73)
- Plakhtii, T. F. "Teoretychni aspekty otsinky yakosti oblikovoi informatsii" [Theoretical Aspects of Accounting Information Quality Evaluation]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii «Ekonomika i menedzhment»*, iss. 12 (2015): 262-265. <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/12-2015/60.pdf>
- Pravdiuk, N. L., and Pravdiuk, M. V. "Yakist oblikovoi informatsii: sutnist ta metodyka otsinky" [Quality of Accounting Information: Essence and Assessment Method]. *Oblik i finansy*, no. 2 (2016): 57-64.
- Pysarenko, T. V. et al. *Informatsiine zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku: svitovyi ta vitchyzniani dosvid* [Information Support of Innovative Development: World and Domestic Experience]. Kyiv: UkrINTEI, 2015.
- Seheda, S. A. "Metodolohichni osnovy katehorii «rozvytok»: filosofskyi aspekt" [Methodological Basis of "Development" Category: Philosophical Aspect]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 10 (2018): 14-22.
DOI: 10.32702/2306-6806.2018.10.14
- "TOP-100 naibilshykh kompanii Ukrainy za sumoiu splaty podatkovykh platezhiv za 2019 rik" [TOP-100 Largest Companies in Ukraine in the Amount of Tax Payments for 2019]. *Biznes v ofitsiinykh tsyfrakh. Reitynh*. February 24, 2020. <https://rating.zone/top-100-naibilshykh-kompanij-ukrainy-za-sumoiu-splaty-podatkovykh-platezhiv-za-2019-r/>
- Tiron-Tudor, A., and Achim (Nasca), A. M. "Accounting quality and stock price informativeness: a cross-country study". *Economic Research*, vol. 32, no. 1 (2019): 2481-2499.
DOI: <https://doi.org/10.1080/1331677X.2019.1650655>
- Urdari, C., and Tiron-Tudor, A. "Qualitative studies in accounting: the abductive research strategy". *SEA: Practical Application of Science*, vol. II, iss. 5 (2014): 85-92. https://seaopenresearch.eu/Journals/articles/SPAS_5_12.pdf
- Wawak, S., and Trabka, G. "Jakość". *Encyklopedia zarządzania*. <https://mfiles.pl/pl/index.php/Jako%C5%9B%C4%87>
- Zaika, S. O., and Hridin, O. V. "Teoretychni aspekty sutnosti ta zmistu yakosti yak filosofskoi, sotsialnoi ta ekonomichnoi katehorii" [Theoretical Aspects of the Essence and the Maintenance of Quality as a Philosophical, Social and Economic Categories]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu silskoho hospodarstva imeni P. Vasylenka*, iss. 172 (2016): 202-214. <http://dSPACE.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/43001/1/24.pdf>